

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 2Cdo/243/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5917206053
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Nevedelová
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:5917206053.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Viery Petrikovej a JUDr. Márie Trubanovej, PhD., v spore žalobkyne: T. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z., zastúpená: JUDr. Ladislav Ščury, advokát, so sídlom Mierová 1725, Čadca, proti žalovanej: Kysucká nemocnica s poliklinikou Čadca, so sídlom Palárikova 2311/57, Čadca, IČO: 17 335 469, zastúpená: Mgr. Michal Mozolík, advokát, so sídlom Palárikova 1449, Čadca, o určenie neplatnosti výpovedí z pracovného pomeru a náhradu mzdy, vedenom na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 3Cpr/18/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. apríla 2020 sp. zn. 7CoPr/1/2020, takto

rozhodol:

I. Dovolanie z a m i e t a .

II. Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Ružomberok (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 14. februára 2019 č. k. 3Cpr/18/2017-431 v celom rozsahu zamietol žalobu žalobkyne a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 100 %. Konštatoval, že žalobu o neplatnosť skončenia pracovného pomeru uplatnila žalobkyňa včas, keď ku skončeniu pracovných pomerov došlo 31.08.2017 a koniec lehoty v zmysle § 77 Zákonníka práce (ďalej len „ZP“) pripadol na deň 31.10.2017 (utorok) a žaloba podľa doručenky o prijatí bola doručená elektronicky dňa 31.10.2017 so zaručeným elektronickým podpisom všetkých príloh.

2. Medzi stranami nebolo sporné, že došlo k vzniku dvoch pracovných pomerov medzi žalovanou ako zamestnávateľom a žalobkyňou ako zamestnankyňou od 01.12.2012 na pracovné pozície - skladníčka v práčovni s 0,5 pracovným úväzkom a vedúca práčovne s 0,5 pracovným úväzkom, ktoré boli dojednané na dobu určitú, avšak na základe dodatku k pracovným zmluvám došlo k zmene s platnosťou od 01.12.2013 na dobu neurčitú. Medzi stranami nebolo sporné, že žalobkyňa tieto práce vykonávala.

3. Z listinných dôkazov ako aj z výsluchu svedkýň E. H. a O. R. mal preukázané, že žalovanou boli písomne vyhotovené výpovede z pracovných pomerov z 12.05.2017, a to jednak na pracovnú pozíciu skladníčky v práčovni s 0,5 pracovným úväzkom a pracovnou pozíciou vedúcej práčovne s 0,5 pracovným úväzkom, ktoré výpovede boli žalobkyni doručené dňa 01.06.2017. Výpovede zamestnávateľa pre nadbytočnosť z 03.05.2017 predstavovali prílohy k žiadostiam o prerokovanie výpovedí podľa § 63 ods. 1 písm. b) ZP z 03.05.2017, adresovaných E. W., predsedovi odborovej organizácie ZOOZaSS pri KNsP Čadca; išlo o pracovné verzie písomných výpovedí, ktoré neboli podpísané štatutárnym orgánom žalovanej a nikdy neboli žalovanou žalobkyni doručované. Listom z 19.09.2017 žalovaná žalobkyni neprejavila vôľu doručovať tieto výpovede, išlo len o zaslanie týchto

listín na základe žiadosti žalobkyne o informácie. Preto je bez akéhokoľvek právneho významu skúmať správnosť uvedenia začiatku a konca plynutia výpovednej doby v týchto výpovediach. Rovnako výpoveď zamestnávateľa pre nadbytočnosť zamestnanca z 12.05.2017 (vedúca pracovne s 0,5 pracovným úväzkom), hoci bola podpísaná štatutárnym orgánom žalovanej, nikdy nebola žalovanou žalobkyňou doručovaná a zo strany žalovanej nebola prejavovaná vôľa doručiť túto listinu žalobkyňu. Žalobkyňa nepreukázala, že v situácii dňa 26.05.2017 na zamestnaneckom odbore žalovanej k tomu došlo. Fotografia tejto listiny s časťou ruky osoby predložená žalobkyňou k tomu nepochybne nepostačuje.

4. Žalobkyňu boli doručované výpovede pre nadbytočnosť z 12.05.2017, a to dňa 01.06.2017 na pracovisku, pričom žalobkyňa odmietla ich prijatie ako to vyplýva zo záznamu na rube listín podpísaného E. H. a G. R., a preto účinky výpovedí nastali aj napriek tomu, a to v súlade s § 38 ods. 1, 4 ZP. K doručovaniu výpovede došlo až po ukončení dočasnej práceneschopnosti žalobkyne (ukončenie dočasnej PN žalobkyne dňa 26.05.2017, doručovanie výpovede dňa 01.06.2019). Formulácia o výpovednej dobe v týchto listinách je v súlade s § 62 ZP. Súd prvej inštancie však poznamenal, že zákon nevyžaduje uvedenie trvania výpovednej doby, začiatku jej plynutia, skončenia jej plynutia do výpovede, a ich neuvedenie nie je spojené so sankciou neplatnosti výpovede.

5. Žalovaná rozhodla o organizačných zmenách písomnými rozhodnutiami zo 06. apríla 2017, v zmysle ktorých sa z dôvodu zefektívnenia práce v technicko-prevádzkovom odbore HPU žalovanej na pracovisku pracovňa znížilo pracovné miesto v kategórii THP - vedúci pracovne z 0,5 na 0,2 úväzku a z dôvodu zníženia nákladov a zefektívnenia práce v technicko-prevádzkovom odbore HPU žalovanej na pracovisku pracovňa sa znížil počet zamestnancov v kategórii robotníckych povolání o 0,5 úväzku. V rozhodnutiach bol výslovne označený zamestnanec, ktorého sa organizačná zmena týkala - žalobkyňa. Uvedené je podľa súdu prvej inštancie v súlade s § 63 ods. 2 písm. b/ ZP. Zákon zároveň nevyžaduje uvedenie tohto rozhodnutia do znenia výpovede, napriek tomu táto skutočnosť vo výpovediach z 12.05.2017, doručených 01.06.2017 bola uvedená. Pokiaľ je uvedený iný dátum, ide o chybu v písaní, nakoľko nemal žiadnej pochybnosti, že rozhodnutie žalovanej sa týkala pracovných pozícií, na ktorých pracovala žalobkyňa. Rozhodnutia o organizačných zmenách boli vydané písomnou formou, predtým ako žalovaná dala výpovede žalobkyňu.

6. Sporná bola medzi stranami otázka samotného prevedenia organizačných zmien, keď bolo poukazované zo strany žalobkyne na ich účelovosť s cieľom zbavenia sa nepohodlnej zamestnankyne - žalobkyne. V rozhodnutí o organizačných zmenách bol jasne vymedzený ich cieľ, a to zabezpečenie efektívnosti práce a zníženie nákladov. Na základe organizačných zmien bola u žalovanej potreba riadiacej činnosti v pracovni v zníženom rozsahu, t. j. s úväzkom v rozsahu 0,2, zahrnutá do pracovnej pozície s 1,0 úväzkom na administratívne činnosti v prevádzkovo-technickom odbore a v nemocničnej lekární, ktorá bola ponúknutá žalobkyňu pred daním výpovede. Práca skladníčky v pracovni s 0,5 úväzkom už pre žalovanú nebola potrebná. Bola splnená zákonná požiadavka v zmysle § 74 ZP a výpovede z pracovného pomeru boli vopred prerokované so zástupcami zamestnancov - so závodným výborom ZOOZaSS pri žalovanej dňa 11.05.2017, čo vyplýva zo žiadostí o prerokovanie výpovedí podľa § 63 ods. 1 písm. b) ZP, kde na rube listín sa nachádza záznam o prerokovaní výpovedí podpísaný predsedom E. W.. Aj v tejto časti zákon nevyžaduje uviesť rozhodnutie zástupcu zamestnancov do výpovede, napriek tomu vo výpovediach bola obsiahnutá formulácia, že výpoveď bola prerokovaná príslušnou odborovou organizáciou 11.05.2017. Zákon s prerokovaním výpovede so zástupcom zamestnancov počas dočasnej práceneschopnosti zamestnanca nespája žiadne právne následky.

7. V § 64 ods. 1 písm. a) ZP je upravený zákaz výpovede v ochrannnej dobe - okrem iného v dobe, keď je zamestnanec uznaný dočasne PN pre chorobu, uvedené sa netýka žiadnym spôsobom prerokovania výpovede so zástupcami zamestnancov, ktoré podľa zákona musí predchádzať doručeniu výpovede. Konštatoval, že žalovaná splnila požiadavku týkajúcu sa ponukovej povinnosti v zmysle § 63 ods. 2 písm. b) ZP a žalobkyňa nebola ochotná prejsť na inú, pre ňu vhodnú prácu, ktorú jej žalovaná ponúkla v mieste, ktoré bolo dohodnuté ako miesto výkonu práce. Ponuka práce bola zo strany žalovanej prerokovaná so žalobkyňou aj osobne, čo nasvedčuje snahe žalovanej komunikovať so žalobkyňou na účely zistenia jej postoja, resp. jej požiadaviek. Zároveň konštatoval, že ponuka tejto práce bola faktickým vyhovením žiadosti žalobkyne o preloženie na pracovnú pozíciu administratívneho pracovníka zo 06.09.2016.

8. Žalobkyňa tvrdila, že ponúkanú prácu neprijala pre prístup jej priameho nadriadeného T. H., spočívajúci v šikane a z toho vyplývajúce pochybnosti, či ponúknutú prácu na základe priloženého harmonogramu prác bolo možné za tejto situácie zvládnuť. Tvrdená skutočnosť žalobkyne šikanózneho prístupu priameho nadriadeného T. H. vo vzťahu k žalobkyňe je len v rovine všeobecného tvrdenia. Predložené CD nosiče obsahujúce nahrávky T. H. a iných zamestnancov žalovanej nebolo možné v spore prehrať, nakoľko išlo o dôkaz získaný v rozpore so zákonom s poukazom na ustanovenie čl. 6 ods. 2 Základných princípov CSP.

9. Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na záznamy v jej zdravotnej dokumentácii z predmetného obdobia, súd prvej inštancie mal za to, že táto obsahuje subjektívne tvrdenia žalobkyne, týkajúce sa uvádzania príčiny jej zdravotných ťažkostí interného, resp. psychického charakteru, avšak záznamy v zdravotnej dokumentácii žalobkyne nepreukazujú príčinnú súvislosť medzi zdravotnými problémami žalobkyne a tvrdým šikanóznym prístupom jej priameho nadriadeného. Relevantné v tomto smere je, že ani CD záznamy, ani záznamy v zdravotnej dokumentácii žalobkyňa žalovanej, či už na personálnom odbore alebo priamo riaditeľovi nepredložila, neuviedla konkrétne tvrdenia o šikanovaní zo strany jej priameho nadriadeného a nepožiadala o riešenie vzniknutej situácie v relevantnom čase, kedy jej žalovaná ponúkla inú vhodnú prácu pred daním výpovede, a teda žalovaná nemala v danom čase reálnu možnosť zaujať objektívne stanovisko k tejto otázke a prijať potrebné opatrenia.

10. Súd prvej inštancie zdôraznil, že v prípade ponukovej povinnosti v zmysle § 63 ods. 2 ZP nejde o ponuku na uzavretie dohody o zmene pracovných podmienok podľa § 54 ZP, ale ide o zákonom stanovenú povinnosť pre zamestnávateľa, predchádzajúcu výpovedi z pracovného pomeru, pričom neakceptovanie ponuky zo strany zamestnávateľa zamestnancom má v tomto prípade za následok, že zamestnávateľ mohol dať zamestnancovi platnú výpoveď, k čomu došlo, a ide o postup v súlade so zákonom. Bolo preukázané, že dňa 03.04.2017 pred vydaním rozhodnutí o organizačnej zmene dňa 06.04.2017 bol zo strany žalovanej daný žalobkyňi návrh dodatku č. 6 k pracovným zmluvám, v ktorom bola obsiahnutá zmena dojednaných pracovných podmienok, týkajúca sa druhu práce - administratívne činnosti v technickom odbore a nemocničnej lekární, keď podľa stručnej charakteristiky práce mala žalobkyňa riadiť a organizovať chod prácovne, pracovníkov vykonávajúcich pracovné činnosti s prevahou fyzickej práce, v pokladni viesť evidenciu o pohybe peňažných prostriedkov v hotovosti, vykonávať administratívnu činnosť v lekární. K uzavretiu tohto dodatku nedošlo, nakoľko žalobkyňa jej návrh neakceptovala. Žalovaná podľa súdu štandardne prejavila snahu o uzavretie dohody so žalobkyňou v zmysle § 54 ZP - ponúkala jej túto prácu. Tento postup zamestnávateľa bol transparentný a v súlade so zákonom, zároveň bol prejavom vôle z jeho strany ďalej žalobkyňu zamestnávať, a nie sa jej zbaviť ako nepohodlného zamestnanca, čo žalobkyňa v spore tvrdila. Žalobkyňa listom z 28.11.2017 oznámila žalovanej, že trvá na ďalšom zamestnávaní.

11. Nakoľko bol prijatý záver, že výpovede z pracovných pomerov sú platné, nie je možné vysloviť, že pracovné pomery medzi žalobkyňou a žalovanou naďalej trvajú a rovnako nemožno priznať žalobkyňi ani uplatnené nároky na náhradu mzdy s poukazom na § 79 ods. 1 Zákonníka práce, a preto žalobu v tejto časti zamietol.

12. Uznesením zo 14.02.2019 nepripustil návrh na zmenu žaloby jej doplnením o výrok „Súd určuje, že pracovný pomer pre pozíciu pokladníčky medzi žalobkyňou a žalovanou naďalej trvá“, s odôvodnením, že výsledky doterajšieho dokazovania nemohli byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe s poukazom na § 143 ods. 1 CSP; dovtedy vykonané dokazovanie v nadväznosti na petít žaloby v tejto otázke zamerané nebolo.

13. Zamietol aj návrh žalobkyne na vykonanie dokazovania výsluchom riaditeľa žalovanej, O. R. a svedkov P., W. a O. R. k tvrdeniam o šikanovaní, nakoľko by išlo o dôkazy nadbytočné, vzhľadom na uvedené posúdenie sporu, predovšetkým s ohľadom na predmet tohto sporu, ktorým je určenie neplatnosti výpovede z pracovných pomerov. Námietku nevierohodnosti svedkov - zamestnancov žalovanej vypočutých v spore s poukazom na skutočnosť, že cestovali na pojednávanie spolu s právnym zástupcom žalovanej, vyhodnotil ako nedôvodnú.

II.

14. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 29. apríla 2020 č. k. 7CoPr/1/2020-501 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP a žalovanej

priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Z vykonaného dokazovania mu vyplynulo, že pri výpovediach pre nadbytočnosť zamestnanca podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce z 12.05.2017 na pozíciu skladníčka v pracovni s 0,5 pracovným úväzkom a na pozíciu vedúca pracovne s 0,5 pracovným úväzkom boli splnené všetky zákonné predpoklady (písomné rozhodnutie o organizačných zmenách, ako príčina nadbytočnosti žalobkyne pre žalovanú, prerokovanie výpovedí so zástupcami zamestnancov - odborovou organizáciou, ponuka voľného pracovného miesta, ktorú žalobkyňa odmietla). Pokiaľ žalobkyňa namietala, že výpovede z pracovného pomeru uvádzali nesprávne výpovednú dobu, neuvádzali a nepredložili jej doklad o tom, že výpovede boli prerokované so zástupcami zamestnancov, ako aj nebola oboznámená s rozhodnutím o organizačných zmenách, tieto jej tvrdenia sú neopodstatnené. Odvolací súd poukázal na ustanovenie § 61 ZP, ktorý upravuje, že výpoveď musí byť daná písomne a doručená a musí obsahovať dôvod, pre ktorý je výpoveď daná. Každý právny úkon, aj výpoveď ako najdôležitejší jednostranný právny úkon je neplatný, ak nemá všetky potrebné náležitosti právneho úkonu. Z tohto ustanovenia nevyplýva, že podstatnou náležitosťou výpovede je aj uvedenie výpovednej doby, oznámenie o prerokovaní výpovede zástupcami zamestnancov a oboznámenie s rozhodnutím o organizačnej zmene. Výpovedný dôvod vo výpovediach doručovaných žalobkyni dňa 01. júna 2017 bol riadne označený a takisto bolo žalobkyni vo výpovedi navyše oznámené, že bolo prijaté písomné rozhodnutie o organizačných zmenách (teda bola zamestnávateľom oboznámená o tejto organizačnej zmene), a že výpovede boli prerokované so zástupcami zamestnancov, hoci tieto náležitosti nie sú nevyhnutnou súčasťou výpovede. To, že bola žalobkyňa oboznámená s organizačnými zmenami, vyplynulo z vykonaného dokazovania (výpoveď svedkyne O.) a neznamena to, že by žalobkyni mali byť tieto rozhodnutia aj doručené, keď stačí zamestnanca o tomto vo výpovedi oboznámiť (5 Cdo 31/2003).

15. Taktiež sa odvolací súd stotožnil s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie ohľadne výpovedí z 03.05.2017, ktoré tvorili iba prílohu žiadostí o prerokovanie výpovedí so zástupcami zamestnancov a jednalo sa o priložené pracovné verzie, ktoré neboli podpísané ani zamestnávateľom. Žalobkyňa nepreukázala, že by jej dňa 26.05.2017 zo strany zamestnávateľa (žalovanej) bola doručovaná výpoveď. V prípade, ak by sa prihliadalo na doručovanie výpovede v uvedený deň, je nutné konštatovať, že žaloba podaná žalobkyňou by bola podaná po dvojmesačnej prekluzívnej lehote stanovenej v ustanovení § 77 ZP.

16. Žalobkyňa poukazovala, že zo strany priameho nadriadeného bola šikanovaná, a z tohto dôvodu neprijala ponuku novovytvoreného voľného pracovného miesta. Zo žiadneho dôkazu však nevyplýva, že žalobkyňa odmietla ponuku nového pracovného miesta z dôvodu šikany priameho nadriadeného. Z tohto dôvodu žalobkyňa oficiálne nežiadala zamestnávateľa prešetriť uvedenú šikanu. V prípade preradenia na nové pracovné miesto alebo neukončenia pracovného pomeru na pôvodných pracovných miestach by jej priamym nadriadeným bola tá istá osoba a žalobkyňa napriek tomu v súvislosti s tým neuskutočnila žiadne úkony, aby jej tvrdenia boli prešetrené a zabránené tak tvrdenej šikane. V lekárskejších správach boli uvedené subjektívne uvádzané pocity žalobkyne, ktoré uvádzala pri vyšetrení u lekára, a ktoré samé osebe nepreukazujú príčinnú súvislosť medzi jej zdravotnými problémami a tvrdeným šikanóznym prístupom jej priameho nadriadeného. Vykonanie znaleckého dokazovania by bolo nadbytočné a nevhodné, nakoľko nebolo preukázané, že tvrdená šikana zo strany žalobkyne mala mať príčinnú súvislosť s ponukou voľného novovytvoreného pracovného miesta, žalobkyňa u zamestnávateľa neiniciovala vyšetrenie takéhoto ňou tvrdeného správania. Procesné pochybenie súdu prvej inštancie, že nerozhodol o zamietnutí navrhovaného dôkazu, nemá za následok nesprávnosť rozhodnutia vo veci samej. Z dôvodu nepreukázania príčinnej súvislosti tvrdenej šikany s odmietnutím novovytvoreného voľného pracovného miesta sa odvolací súd ani nezaoberal odvolacou námietkou nevykonania dôkazov nelegálne získanými nahrávkami na CD nosiči a nevypočutia ďalších navrhovaných svedkov, na preukázanie tvrdenej šikany.

17. Ďalšou odvolacou námietkou žalobkyne bolo, že súd prvej inštancie nepripustil zmenu návrhu, ktorým sa domáhala určenia, že pracovný pomer pre pozíciu pokladníčky medzi žalobkyňou a žalovanou naďalej trvá. V tejto súvislosti považoval odvolací súd za nutné konštatovať, že žalobkyňa týmto procesným úkonom rozšírila žalobu o ďalší výrok, ktorého sa domáhala oproti pôvodným výrokom v písomne podanej žalobe. V priebehu konania žalobkyňa tvrdila a preukázala písomnú hmotnú zodpovednosť, že od 29.06.2016 vykonávala aj pozíciu pokladníčky a táto pozícia písomným rozhodnutím o organizačnej zmene nebola zrušená. Žalobkyňa však nepreukázala, že by došlo k ústnej zmene pracovnej zmluvy (teda, či na pozícii vedúcej pracovne alebo na pozícii skladníčky pracovne)

na pokladničku. Zo zisteného skutkového stavu bolo nutné zo strany odvolacieho súdu konštatovať preukázanie skutočnosti, že žalobkyňa vykonávala funkciu pokladničky, avšak iba na zástup počas práceneschopnosti pokladničky a sama potvrdila, že uvedené vykonávala do apríla 2017, teda v čase podania sporných výpovedí už funkciu pokladničky nevykonávala a nepreukázala, že by došlo k zmene pracovnej zmluvy dodatkom (aj ústne) a konkrétne ktorej pracovnej zmluvy, nakoľko mala uzatvorené dve pracovné zmluvy, a to na pozíciu vedúcej právnickej služby a na pozíciu skladníčky právnickej služby. Pokiaľ žalobkyňa poukazuje v odvolaní na ustanovenie § 320 CSP, že môže navrhovať dôkazy do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, odvolací súd súhlasí s takýmto názorom, avšak svojím procesným úkonom žalobkyňa nenavrhol ďalšie dôkazy, ale zmenu predmetu konania. Preto sa na uvedené nevzťahoval § 320 CSP. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany v zmysle § 320 CSP mohla žalobkyňa počas konania dopĺňať v rámci konania do vyhlásenia rozsudku vo veci samej k predmetu konania, ktoré bolo v zmysle písomnej žaloby. Citovanie svedeckých výpovedí žalobkyňou v odvolaní, keď táto bližšie neodôvodnila, v čom konkrétnom mal súd prvej inštancie tieto svedecké výpovede nesprávne vyhodnotiť, nepostačovalo. Napriek tomu odvolací súd preskúmal rozsudok i v tomto rozsahu a nezistil žiadne pochybenia súdu prvej inštancie pri vyhodnocovaní svedeckých výpovedí v ich jednotlivostiach, ako aj vo vzájomnej súvislosti s ostatnými dôkazmi vykonanými v konaní pred súdom prvej inštancie.

18. Odvolací dôvod, že právny zástupca žalobkyne nemal možnosť vyjadriť sa k výpovedi svedkyne O. R., považoval odvolací súd za nedôvodnú odvolaciu námietku, nakoľko strany mali možnosť zhodnotiť celé dokazovanie vykonané pred súdom prvej inštancie v rámci záverečnej reči pred vyhlásením rozsudku vo veci samej.

19. Vytýkaný procesný nedostatok súdu prvej inštancie o nevyhlásení uznesenia o skončení dokazovania na zvukovej nahrávke z pojednávania, na ktorom bol vyhlásený rozsudok vo veci nemá za následok nesprávnosť rozhodnutia. Zákonná koncentrácia žalobkyne (ako slabšej strany sporu) bola posunutá v zmysle § 320 CSP najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej a u nej sa nepoužijú ustanovenia o sudcovskej koncentrácii a zákonnej koncentrácii konania. V neposlednom rade v tejto súvislosti bolo nutné poukázať na ustanovenie § 366 CSP upravujúce novoty v odvolacom konaní, ktoré presne stanovuje, v ktorých prípadoch sa môžu prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvej inštancie, v odvolaní použiť. Odvolací súd uzavrel, že súd prvej inštancie vo veci zistil správne skutkový stav a tento aj správne vyhodnotil a odôvodnenie napadnutého rozsudku spĺňa požiadavky ustanovenia § 220 ods. 2 CSP, s ktorým odôvodnením sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil a v celom rozsahu naň odkázal.

III.

20. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“), ktorého prípustnosť odôvodňovala ustanovením § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

21. Za procesný postup súdov nižšej inštancie, ktorým bolo porušené právo na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP) žalobkyňa označila:

- a) nevyhlásenie uznesenia o skončení dokazovania súdom prvej inštancie, na ktorú neprihliadol a bližšie neskúmal ani odvolací súd s odôvodnením, že taká procesná chyba nemá za následok nesprávne rozhodnutie
- b) nerozhodnutie o zmene výroku žaloby zákonným spôsobom, v rozpore s § 153 a § 320 CSP
- c) neumožnenie vyjadriť sa k výpovedi svedkyne G. R., lebo právny zástupca žalobkyne nedostal priestor na vyjadrenie k jej výpovedi
- d) a nevykonanie dôkazov - neprehratie CD nosičov.

22. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP uviedla, že na podporu svojich odvolacích tvrdení poukázala na niekoľko judikátov, napr. sp. zn. 3 Cdo 59/2017, ale odvolací súd vo svojom napádanom rozhodnutí nereflektoval ani na jeden judikát. Ako otázky zásadného právneho významu dovolateľka uviedla otázky:

- a) Pokiaľ pracovná náplň novovytvoreného pracovného miesta je totožná s pôvodným pracovným miestom, len je inak označená čo do pracovného miesta možno takúto pracovnú pozíciu zrušiť z dôvodu nadbytočnosti zamestnanca?
- b) Pokiaľ pôvodnému zamestnancovi nie je ponúknutá rovnaká pracovná náplň na iné voľné pracovné miesto ako zamestnancovi, ktorý nastúpi po zrušení pôvodného pracovného miesta (pôvodného

zamestnanca) sú splnené zákonné podmienky v tom, že mu bolo ponúknuté iné voľné pracovné miesto?

c) Možno hovoriť o šikane zamestnanca, ak je tento neustále atakovaný-diskriminovaný pri plnení svojej pracovnej náplni, ktorú nestíha vykonávať vo svojom pracovnom čase?

d) Môže vzniknúť pracovný pomer aj ústne na ďalšiu pracovnú pozíciu (v prípade dovolateľky pokladníčky), ak táto je vykonávaná po dlhšiu dobu - 2 rokov a k tejto je spísaná aj dohoda o hmotnej zodpovednosti?

23. Dovolateľka na základe uvedeného navrhla, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil v zmysle § 449 ods. 1 CSP a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

24. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že dovolanie považuje za neprípustné, nedôvodné a neopodstatnené, preto navrhla dovolanie odmietnuť ako neprípustné, príp. zamietnuť ako nedôvodné a žiadala, aby jej súd priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobkyni v plnom rozsahu.

IV.

25. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolaniu nemožno vyhovieť.

26. Podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď iba z dôvodu, ak sa zamestnanec stane nadbytočný vzhľadom na písomné rozhodnutie zamestnávateľa alebo príslušného orgánu o zmene jeho úloh, technického vybavenia alebo o znížení stavu zamestnancov s cieľom zabezpečiť efektívnosť práce alebo o iných organizačných zmenách a zamestnávateľ, ktorý je agentúrou dočasného zamestnávania, aj ak sa zamestnanec stane nadbytočným vzhľadom na skončenie dočasného pridelenia podľa § 58 pred uplynutím doby, na ktorú bol dohodnutý pracovný pomer na určitú dobu.

27. V zmysle § 63 ods. 1 a 2 Zákonníka práce zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď, iba vtedy, ak

a) zamestnávateľ nemá možnosť zamestnanca ďalej zamestnávať, a to ani na kratší pracovný čas v mieste, ktoré bolo dohodnuté ako miesto výkonu práce,

b) zamestnanec nie je ochotný prejsť na inú pre neho vhodnú prácu, ktorú mu zamestnávateľ ponúkol v mieste, ktoré bolo dohodnuté ako miesto výkonu práce alebo sa podrobiť predchádzajúcej príprave na túto inú prácu.

28. V zmysle § 77 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení účinnom do 31.10.2022, neplatnosť skončenia pracovného pomeru výpoveďou, môže zamestnanec uplatniť na súde najneskôr v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa mal pracovný pomer skončiť.

29. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj sp. zn. 3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016).

30. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú

splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

31. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

32. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

33. Keďže dovolaním je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, teda rozhodnutie súdu vo veci samej, dovolanie z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP považoval dovolací súd za prípustné a ďalej sa zaoberal jeho dôvodnosťou.

34. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

35. Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

36. Z hľadiska dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj sp. zn. 1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

37. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a marenie možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a sp. zn. 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017 a 8 Cdo 85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

38. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

39. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04).

Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04).

40. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viaceré samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov.

41. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnemu rámcu, ktorý zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných ústavou.

42. Pokiaľ ide o dovolaním namietaný procesný postup súdu prvej inštancie, odobrený odvolacím súdom, že nevyhlásil uznesenie o skončení dokazovania, dovolací súd konštatuje, že nevyhlásenie uznesenia o skončení dokazovania nespôsobuje vadu zmätočnosti konania v zmysle § 420 písm. f) CSP. V prípade, ak súd prvej inštancie nevyhlásil dokazovanie za skončené a následne vo veci meritórne rozhodol, mohla žalobkyňa predložiť alebo označiť ďalšie dôkazy v rámci odvolacieho konania s uvedením dôvodu takéhoto oneskorenia, avšak z obsahu podaného odvolania vyplýva, že tak neurobila - na podporu svojich tvrdení neoznačila žiadne nové dôkazy, ktoré by nenavrhol v konaní pred súdom prvej inštancie.

43. Dovolateľka tiež vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP namietala, že súd prvej inštancie nezákonne rozhodol o nepripustení zmeny žaloby, ktorou sa žalobkyňa domáhala, aby súd určil, že „pracovný pomer pre pozíciu pokladníčky medzi žalobkyňou a žalovanou naďalej trvá“ s odôvodnením, že v záverečnom štádiu sporu sa už nebude venovať pozícii pokladníčky, keď vykonané dokazovanie sa týkalo iba pracovných pomerov skladníčky v práčovni a vedúcej práčovne.

44. Odvolací súd sa touto námietkou zaoberal v bode 25. odôvodnenia svojho rozsudku. Konštatoval, „že žalobkyňa týmto procesným úkonom rozšírila žalobu o ďalší výrok, ktorého sa domáhala oproti pôvodným výrokom v písomne podanej žalobe. bolo preukázané, že žalobkyňa vykonávala funkciu pokladníčky, avšak iba na zástup počas práceneschopnosti pokladníčky a sama potvrdila, že uvedené vykonávala do apríla 2017 (č. l. 310), teda v čase podania sporných výpovedí už funkciu pokladníčky nevykonávala a nepreukázala, že by došlo k zmene pracovnej zmluvy dodatkom (aj ústne) a konkrétne ktorej pracovnej zmluvy, nakoľko mala uzatvorené dve pracovné zmluvy, a to na pozíciu vedúcej práčovne a na pozíciu skladníčky práčovne. Navyše sama žalobkyňa listom z 24.10.2017 (č. l. 23) oznámila žalovanej, že trvá na ďalšom zamestnávaní podľa dohodnutých (dvoch) pracovných zmlúv z 30.11.2012 na pozícii skladníčka v práčovni a vedúca práčovne. V prípade posudzovania odôvodnenosti použitia výpovedného dôvodu v zmysle § 63 ods. 1 písm. b) ZP treba vychádzať z obsahu pracovnej zmluvy a skúmať či u zamestnávateľa došlo k nejakej organizačnej zmene, ktorá by robila zamestnanca pre neho nadbytočným z hľadiska funkcie, na ktorú znie pracovná zmluva. Aj z listinných dôkazov vyplýva, že organizačná zmena sa dotýkala pracovnej pozície vedúcej práčovne a pracovnej pozície skladníčky v práčovni a žalobkyňa mala uzavretú pracovnú zmluvu so žalovanou na tieto dve pozície, a žalobkyňa sa žalobou domáhala neplatnosti práve týchto výpovedí, a preto bolo nadbytočné aj vykonať dôkaz dopytom na VÚC Žilina alebo VÚB, a. s., kto mal podpisový vzor za žalovanú, keď uvedené napokon v konaní medzi stranami ani nebolo sporné.“

45. Podľa § 143 ods. 1 CSP súd nepripustí zmenu žaloby, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe.

46. Z ustanovenia § 139 CSP vyplýva, že žalobca môže počas konania so súhlasom súdu meniť žalobu. Zmena žaloby je prejavom (jednou z foriem) dispozičnej zásady, ktorá je typická pre sporové konanie a umožňuje strane sporu, aby modifikovala svoj žalobný návrh, ktorý však nie je prostriedkom procesného útoku alebo obrany (§ 149 CSP). Možnosť meniť žalobu však nie je absolútna a zákon ju obmedzuje najmä z dôvodov hospodárnosti. Podľa § 140 CSP, zmena žaloby je návrh, ktorým sa rozširuje uplatnené právo alebo sa uplatňuje iné právo, a taktiež je to i podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe. Podľa § 142 CSP, o prípustnosti zmeny žaloby súd rozhoduje uznesením (§ 234 ods. 1), voči ktorému nie je prípustné odvolanie (§ 357 a contrario), a to spravidla na pojednávaní, na ktorom bola zmena navrhnutá, alebo na pojednávaní, ktoré nasleduje bezprostredne po tom, ako bola zmena žaloby uplatnená podaním mimo pojednávania.

47. Z obsahu spisu vyplýva, že v spore o určenie neplatnosti skončenia dvoch pracovných pomerov a o náhrade mzdy žalobkyňa pred súdom prvej inštancie na pojednávaní dňa 14.02.2019 (č. I. 411 a č. I. 393 spisu) navrhla zmenu žaloby o nový petit: „Súd určuje, že pracovný pomer pre pracovnú pozíciu pokladníčky medzi žalovanou a žalobkyňou aj naďalej trvá.“ Súd prvej inštancie na tomto pojednávaní zmenu žaloby nepripustil s poukazom na § 143 ods. 1 CSP, teda z dôvodu, že dovtedy vykonané dokazovanie v nadväznosti na petit žaloby v tejto otázke zamerané nebolo. Keďže nepripustenie zmeny žaloby namietala žalobkyňa aj v odvolacom konaní, vysporiadal sa s touto námietkou aj odvolací súd, ktorý v tejto súvislosti poukázal na to, že dôvod, pre ktorý súd prvej inštancie nepripustil zmenu žaloby, je opodstatnený, lebo výsledky doterajšieho dokazovania by nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe (viď bod 17. odôvodnenia rozsudku dovolacieho súdu). Odôvodnenie súdov zakladajúce zamietnutie návrhu na zmenu žaloby na argumente o hospodárnosti konania v tom, že novo uplatnený nárok si vyžaduje dokazovanie nad rámec pracovno-právneho sporu o určenie neplatnosti skončenia dvoch pracovných pomerov nemožno považovať za zjavne neodôvodnené, či arbitrárne. Postup súdov v tejto otázke sa neprieči ustanoveniam CSP ani nesignalizuje porušenie procesných práv žalobkyne. Osobitne treba zdôrazniť, že úvaha, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobkyňou požadovanou zmenou žaloby, (ne)môžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, súvisí s predbežným hodnotením dôkazov a výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkového postupu; preto táto úvaha patrí len súdu rozhodujúcemu o návrhu na pripustenie zmeny žaloby. Ani dovolací súd, posudzujúci dôvodnosť dovolania z hľadiska možnosti výskytu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, nemôže prehodnocovať správnosť tejto úvahy súdu (viď sp. zn. 3 Cdo 233/2019). Dovolací súd preto ani túto námietku podľa § 420 písm. f) CSP nepovažoval za dôvodnú.

48. Ako ďalší dôvod dovolania podľa § 420 písm. f) CSP žalobkyňa namietala, že súd prvej inštancie nevykonala dôkaz (neprehral nahrávky na CD - nosiči, ktorý mal preukázať šikanózný postup zo strany priamo nadriadeného pracovníka voči nej, resp. nevykonala na ten účel dokazovanie výsluchom ďalších svedkov), a tento nedostatok neodstránil ani odvolací súd.

49. Dovolací súd uvádza, že táto námietka žalobkyne nie je dôvodná, pretože súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy. V zmysle § 185 ods. 1 CSP súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná; v takom prípade odôvodní, prečo nevykonala ďalšie navrhnuté dôkazy (§ 220 ods. 2 CSP), čo súd prvej inštancie v rozsudku odôvodnil. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

50. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonala všetky stranou sporu navrhované dôkazy nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu dovolacieho súdu podľa § 420 písm. f) CSP, lebo takýmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

51. Nevykonanie navrhnutého dôkazu je odvolacím dôvodom podľa § 365 ods. 1 písm. e) CSP iba vtedy, ak súd prvej inštancie nevykonala navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. V zmysle § 384 ods. 1 a 2 CSP ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám, resp. môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých stranou, ak ich nevykonala súd prvej inštancie, hoci ich strana navrhla.

52. V bode 24. odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolací súd skonštatoval, že zo žiadneho dôkazu nevyplýva, že žalobkyňa odmietla ponuku nového pracovného miesta z dôvodu šikany priameho nadriadeného, pričom z dôvodu nepreukázania príčinnej súvislosti tvrdenej šikany s odmietnutím

novovytvoreného pracovného miesta sa odvolací súd nezaoberal ani námietkou nevykonania dôkazov nelegálne získanými nahrávkami na CD nosiči a nevypočutia ďalších navrhovaných svedkov na preukázanie tvrdenej šikany. Z uvedeného odôvodnenia je zrejmé, že odvolací súd nevyhodnotil vykonanie týchto navrhovaných dôkazov ako potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Záver o nepotrebnosti vykonania ďalšieho dokazovania je v rozhodnutí odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie, posudzovaných ako celku, vyjadrený dostatočne, zrozumiteľne a presvedčivo.

53. Dovolací súd považuje za potrebné poukázať na čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý zaručuje právo na spravodlivé súdne konanie, ale neustanovuje žiadne pravidlá pre prípustnosť dôkazov alebo spôsob, akým majú byť posúdené. Význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania sú otázky, ktorých posúdenie je v zásade v právomoci orgánu, ktorý rozhoduje o merite veci. Z uvedeného vyplýva, že právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe zahŕňa právomoc (nižších súdov - poznámka dovolacieho súdu) posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné (I. ÚS 52/03).

54. Vzhľadom na uvedené dovolací súd ani tento dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP nepovažoval za dôvodný.

55. Žalobkyňa napokon dôvodnosť dovolania podaného podľa § 420 písm. f) CSP odôvodnila tým, že súd prvej inštancie neumožnil žalobkyni vyjadriť sa k výpovedi svedkyne G. R., čo namietala aj v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie a ten ju nepovažoval za dôvodnú. K rovnakému záveru dospel aj dovolací súd, keďže právny zástupca žalobkyne mal možnosť reagovať a reagoval na výpoveď tejto svedkyne nielen v záverečnej reči, ale aj v podaní z 08.02.2019 (č. I. 379).

56. Žalobkyňa dovolanie podala aj z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

57. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

58. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

59. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP).

60. Ako už bolo uvedené, z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP vyplýva, že otázkou relevantnou pre prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia môže byť len otázka právna (hmotnoprávna alebo procesnoprávna, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu) a nie otázka skutková.

61. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania; to znamená, že pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec a pod.

62. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad.

63. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, nevymedzí právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, spôsobom vyžadovaným ustanovením § 432 ods. 2 CSP, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, lebo jeho hranice nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli). Ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu a uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števíček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1382 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 14/2018, 2 Cdo 167/2017, 3 Cdo 28/2017, 5 Cdo 13/2018, 7 Cdo 114/2018, 7 Cdo 78/2017).

64. Ak v dovolaní vymedzená otázka - ktorú má podľa dovolateľa posudzovať vo svojom rozhodnutí dovolací súd - nie je právnou otázkou, ale predstavuje skutkovú otázku, nie je splnená zákonná podmienka prípustnosti dovolania uvedená v ustanovení § 421 ods. 1 CSP a takúto otázku nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť (por. sp. zn. 3 Cdo 218/2017, 3 Cdo 27/2019, 4 Cdo 172/2017, 4 Cdo 148/2018, 8 Cdo 144/2018, 9 Cdo 213/2021).

65. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nezávisí od právnej otázky zásadného právneho významu; musí ísť o takú právnu otázku (vymedzenú v súlade s § 432 CSP), od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a ktorá ešte dovolacím súdom nebola vyriešená. Nemôže ísť o otázku hypotetickú.

66. Pokiaľ ide o otázku v bode 22. písm. a) tohto rozsudku, uvedenú otázku žalobkyňa v odvolaní nenamietala a odvolací súd sa ňou ani nezaoberal, čo znamená, že jeho rozhodnutie od vyriešenia takej otázky nezáviselo a dovolanie vo vzťahu k takto formulovanému dôvodu dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné.

67. Pokiaľ ide o otázku uvedenú v bode 22. písm. c) a d), rozhodnutie odvolacieho súdu od ich vyriešenia nezáviselo vzhľadom na body 48. a 47. tohto rozsudku, preto dovolací súd dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP ani v tejto časti nepovažoval za prípustné.

68. Žalobkyňou uvádzané dôvody (body 18. až 25. dovolania) sú podľa ich obsahu námietkami voči vykonanému dokazovaniu z hľadiska jeho úplnosti a vyhodnotenia skutkových zistení prvoinštančným a odvolacím súdom. Žalobkyňa neuviedla, ktoré právne otázky odvolací súd vyriešil nesprávne a v čom by mala taká nesprávnosť spočívať a ako mala byť tá-ktorá otázka správne vyriešená, iba prebrala svoju odvolaciu argumentáciu a v nej obsiahnutý vlastný pohľad zameraný predovšetkým na skutkový stav veci a polemiku s právnym názorom súdu prvej inštancie. Právne otázky, od ktorých malo závisieť rozhodnutie odvolacieho súdu, a ktoré ešte neboli dovolacím súdom vyriešené, žalobkyňa spôsobom podľa § 432 CSP riadne nevymedzila. Z jej dovolania možno vyvodíť iba nesúhlas s nesprávnymi skutkovými zisteniami súdov nižších inštancií a nesprávnym vyhodnotením skutkových okolností súdmi nižších inštancií; touto nesprávnosťou však nie je možné odôvodniť dovolanie, ktorého prípustnosť dovolateľka vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP a § 432 ods. 2 CSP.

69. Uvedené sa týka aj otázky v bode 22. písm. b) tohto rozsudku, ani táto otázka nespĺňa kritériá riadneho vymedzenia podľa § 432 CSP; ide o otázku skutkovú. V danom prípade totiž dovolateľka namietala zistenie súdu prvej inštancie (bod 25. odôvodnenia jeho rozsudku), „že žalovaná ponúkla žalobkyňi práve novovytvorené pracovné miesto s úväzkom 1,0 na prevádzkovo-technickom odbore - referent riadenia a organizácia chodu práčovne, pokladničná agenda, administratívna činnosť v lekárni“, keď na druhej strane v bode 27. uviedol, že „žalovaná uzatvorila s I. S. dňa 31.08.2017 pracovnú zmluvu na pozíciu, ktorá bola ponúkaná žalobkyňi (administratívne činnosti v technickom odbore nemocničnej lekárni v rozsahu 1,0 úväzku, zahrňujúce výkon práce referenta v práčovni, pokladničky a výkon administratívnej činnosti v nemocničnej lekárni a z toho vyvedený tvrdený nesprávny záver, že jej bola ponúknutá rovnaká práca ako p. I. S.“, keď žalobkyňa namieta, že jej

nebola ponúknutá rovnaká práca ako pani S., teda iné vhodné pracovné miesto existujúce v čase dania výpovede.

Zo súdneho spisu vyplýva, že súd prvej inštancie oboznámil na pojednávaní dňa 16.11.2018 aj č. I. 94, t. j. charakteristiku (obsahovú náplň) práce, ktorá bola žalobkyni ponúknutá pred daním výpovede ako aj charakteristiku práce novoprijatej pracovníčky, I. S. (č. I. 103). Z rozsudku súdu prvej inštancie (body 21. a 25.) vyplýva, že tento súd mal preukázané, že podľa tejto stručnej charakteristiky práce mala žalobkyňa riadiť a organizovať chod pracovne, pracovníkov vykonávajúcich pracovné činnosti s prevahou fyzickej práce, v pokladni viesť evidenciu o pohybe peňažných prostriedkov v hotovosti, vykonávať administratívnu činnosť v lekárni, a že žalovaná následne uzatvorila pracovnú zmluvu s I. S. na (pracovnou náplňou) tú istú pozíciu, ktorá bola ponúknutá žalobkyni. Žalobu preto nepovažoval za dôvodnú. Odvolací súd si tento záver súdu prvej inštancie osvojil, keď v bode 24. jeho rozsudku konštatoval, že „nebolo preukázané (práve naopak porovnaním pracovných náplní, svedeckými výpoveďami I. D., E. G.), že novoprijaté zamestnankyne vykonávali inú prácu, ako bola ponúknutá žalobkyni.“

Z uvedeného vyplýva, že súdy nižších inštancií v rámci dokazovania riešili skutkovú otázku ohľadom toho, čo obsahuje určitá listina, keď dospeli k záveru o totožnej obsahovej náplni žalobkyňou odmietnutého vhodného pracovného miesta a obsahovej náplni pracovného miesta, obsadeného následne p. D.. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP preto nie je prípustné ani v tejto časti.

70. Neprípustnosť dovolania je dôvodom na jeho odmietnutie. Vzhľadom na vyššie odôvodnenú nedôvodnosť dovolania z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP však dovolací súd dovolanie žalobkyne zamietol (§ 448 CSP).

71. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd rozhodol vzhľadom na plný úspech žalovanej v súlade s § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

72. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.